

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 10

**İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un
Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin
Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında
Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol'ün
Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun
Teklifi (2/12) ve Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve Listesi.....	4
• Kanun Teklifleri Yenileme Tezkeresi.....	13
• 2/12 Esas Numaralı Kanun Teklifinin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	14
- Gerekçesi.....	14
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.....	15
• Dışişleri Komisyonu Raporu.....	16
- Dışişleri Komisyonunun Benimsediği 27’nci Yasama Dönemine Ait Rapor	19
- Teklif Metni.....	22
- Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	22
• Protokol Metni.....	23

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-160649

16 Haziran 2023

Konu: Milletlerarası andlaşmaların
onaylanmasının uygun bulunması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Döneminde Anayasa'nın 90'ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılmayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Ek: Liste

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/4995	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşması
2	2/5020	Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşma
3	2/4909	Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol
4	2/5037	Türk Devletleri Teşkilatına Üye Ülkelerin Hükümetleri Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması
5	2/4690	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin/Sürüş Ehliyetlerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimini Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Anlaşma
6	2/4335	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol
7	2/4243	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptı
8	2/4856	Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakesh Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
9	2/5053	Uluslararası Deniz Seyir Yardımcıları Teşkilatı Sözleşmesi
10	2/4511	Spitsbergen İle İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşma
11	2/3540	Hükümetlerarası Kuru Limanlar Antlaşması
12	2/5040	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uluslararası Göç Siyasaları Geliştirme Merkezi (UGSGM) Arasında Türkiye'deki UGSGM Tensiliciliğinin Statüsü Hakkında Antlaşma ve Notalar
13	2/4762	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayıp Devletleri Birliği (KDB) Arasında İşbirliği Çerçevesi Antlaşması
14	2/2818	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı
15	2/4649	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Antlaşması
16	2/4246	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerle Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Antlaşması ve İki Protokol
17	2/4648	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerle Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Antlaşması ve Eki Protokol

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
18	2/3909	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
19	2/4647	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
20	2/4693	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması
21	2/4692	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması, Eki Protokol ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
22	2/4691	Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
23	2/4689	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokol
24	2/4704	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Notalar
25	2/2498	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
26	2/4705	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması
27	2/5028	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması
28	2/4097	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ekim 1994 Tarihinde İmzalanan Hava Hizmetleri Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Notalar
29	2/4651	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması
30	2/4910	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
31	2/4096	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
32	2/2225	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
33	2/3720	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
34	2/3719	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Palau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması
35	2/3718	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lesotho Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
36	2/3954	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
37	2/3953	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Burkina Faso Hükümeti Arasında Havacılık Hizmetleri Anlaşması
38	2/2033	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
39	2/4486	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
40	2/4928	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
41	2/4913	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
42	2/4512	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
43	2/4718	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
44	2/3981	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliği Anlaşması
45	2/1458	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
46	2/2030	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
47	2/4293	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
48	2/4707	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Burkina Faso Hükûmeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
49	2/4740	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
50	2/4763	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Cezayir'de Uluslararası Bir Türk Okulu Açılmasına İlişkin Anlaşma
51	2/2034	İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü
52	2/1943	Türkiye Cumhuriyeti ile Irak Cumhuriyeti Arasında Terörle Mücadele Anlaşması
53	2/2277	Türkiye Cumhuriyeti İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulusal Güvenlikten Sorumlu Devlet Bakanlığı Arasında Personel Eğitimi Alanında İşbirliği Protokolü
54	2/4737	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Filistin Devleti Hükûmeti Arasında Kolluk Eğitimi İşbirliği Mutabakat Zaptı
55	2/4739	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Filistin Devleti Hükûmeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Değişimine İlişkin Anlaşma

Sayfa 6 / 8

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
56	2/4159	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşmada Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokol
57	2/4160	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolünde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokol
58	2/4764	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İşbirliği Mutabakat Zaptı
59	2/3742	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Psikiyatri ve Uyuşturucu Maddelerin Uluslararası Kaçakçılığına Karşı Mücadelede İşbirliği Anlaşması ve Notalar
60	2/4966	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınırşu Organize Suçlarla Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşması
61	2/4738	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşma
62	2/4244	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
63	2/4245	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye-Arnavutluk Memorial Hastanesinin Geçiş Süresi Boyunca Ortak İşletilmesine İlişkin Protokol

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
64	2/4857	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti-Millî Birlik Hükümeti Arasında Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı
65	2/3057	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşma ve Notalar
66	2/1538	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü
67	2/1584	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması
68	2/2705	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Notalar
69	2/3542	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması
70	2/3980	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşma
71	2/4912	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye ve Cezayir'de Kültür Merkezleri Açılmasına ve Faaliyetine İlişkin Anlaşma
72	2/3241	30 Eylül 1957 Tarihli Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının (ADR) Başlığında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27’nci Yasama Dönemi’nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/4995, 5020, 4909, 5037, 4690, 4335, 4243, 4856, 5053, 4511, 3540, 5040, 4762, 2818, 4649, 4246, 4648, 3909, 4647, 4693, 4692, 4691, 4689, 4704, 2498, 4705, 5028, 4097, 4651, 4910, 4096, 2225, 3720, 3719, 3718, 3954, 3953, 2033, 4486, 4928, 4913, 4512, 4718, 3981, 1458, 2030, 4293, 4707, 4740, 4763, 2034, 1943, 2277, 4737, 4739, 4159, 4160, 4764, 3742, 4966, 4738, 4244, 4245, 4857, 3057, 1538, 1584, 2705, 3542, 3980, 4912 ve 3241 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/12)	
ESAS	Dışışleri Komisyonu
TALİ	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1160826 evrak numaralı “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol”ün onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

3/10/2009 tarihinde imzalanan ve 9/6/2010 tarihli ve 5989 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması 13/7/2010 tarihli ve 2010/700 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

12/11/2021 tarihinde İstanbul’da düzenlenen Devlet Başkanları Zirvesinde, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin adının Türk Devletleri Teşkilatı olarak değiştirilmesi kararlaştırılmıştır.

11/11/2022 tarihinde Semerkant’ta düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı Zirvesinde imzalanan Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol ile Türk Konseyinin Türk Devletleri Teşkilatına dönüşmesi sürecinde hukuki altyapı tamamlanmış olacaktır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z- 90666677-599-134195

26 Ocak 2023

Konu: Protokol

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

11 Kasım 2022 tarihinde Semerkant'ta imzalanan “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol”ü Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

22/06/2023

Esas No: 2/12

Karar No: 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/12 esas numaralı, “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 22/06/2023 tarihinde yaptığı 2’nci toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 16/06/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol”, 19/06/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/12 esas numaralı Kanun Teklifi, aynı tarihte, esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci yasama dönemi 22/06/2023 tarihli 2’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türk dili konuşan devletler ve halkları arasındaki ilişkilerin pekiştirilmesi ve en üst düzeyde geliştirmesini amaçlayan Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi’nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması’nda yer alan “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi” ve “Türk Dili Konuşan Ülkeler” ibarelerinin “Türk Devletleri Teşkilatı” ve “Türk Devletleri” şeklinde değiştirilmesini amaçlayan Protokol’ün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Söz konusu Teklif 27’inci yasama döneminde 2/4909 esas numarasıyla Komisyonumuzda görüşülmüş, oybirliğiyle kabul edilerek rapora bağlanmış ancak kanunlaşamayarak hükümsüz kalmıştır. 28’inci yasama döneminde 2/12 esas numarasıyla yenilenecek tekrar görüşülmüş; İçtüzüğü 77’nci maddesinin 1’inci fıkrası uyarınca 27’nci yasama dönemi 420 Sıra sayılı raporun ve metnin benimsenmesi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

4. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Elazığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı ve İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakbak</i>	<i>Bilal Bilici</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
Gaziantep	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Kürşad Zorlu</i>	<i>Semra Çağlar Gökalt</i>	<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>
Ankara	Bitlis	Elazığ
		(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Mehmet Güzelmansur
Hatay

Üye
Tuğba Işık Ercan
İstanbul

Üye
Derya Ayaydın
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Namık Tan
İstanbul
Üye
Süreyya Öneş Derici
Muğla

Üye
Seda Gören Bölük
İstanbul

Üye
İsmail Özdemir
Kayseri

Dışışleri Komisyonunun Benimsediği 27’nci Yasama Dönemine Ait Rapor

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

13/03/2023

Esas No: 2/4909

Karar No: 250

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

2/4909 esas numaralı, “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 08/03/2023 tarihinde yaptığı 42’nci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 26/01/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol”, 27/01/2023 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/4909 esas numaralı Kanun Teklifi, aynı tarihte, esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 08/03/2023 tarihli 42’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türk dili konuşan devletler ve halkları arasındaki ilişkilerin pekiştirilmesi ve en üst düzeyde geliştirmesini amaçlayan Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi’nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması’nda yer alan “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi” ve “Türk Dili Konuşan Ülkeler” ibarelerinin “Türk Devletleri Teşkilatı” ve “Türk Devletleri” şeklinde değiştirilmesini amaçlayan Protokol’ün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklif’in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;¹

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim tarafından;

Aile meclisimiz olarak gördüğümüz Türk Devletleri Teşkilatının, Türk dünyasının birlik ve beraberliğinin pekiştirilmesi açısından merkezî bir rol oynadığı,

Türk Devletleri Teşkilatının, uluslararası alanda tanınan, faaliyetleri dikkatle izlenen, itibarlı ve üçüncü ülkelerin iş birliği içinde olmak istedikleri bir teşkilat hâline geldiği,

2021 İstanbul Zirvesi’nde Türk Devletleri Teşkilatının kurumsallaşması ve Teşkilatımızın 2040 vizyonunun ortaya konulması açısından önemli kararlara imza atıldığı, Türk Konseyinin teşkilata dönüşümü, bu kurumsallaşmanın en önemli boyutlarından olduğu,

Protokol’de ayrıca Türk Devletleri Teşkilatının ilgili ve bağlı TÜRKPA, TÜRKSOY, Türk Akademisi ve Türk Kültürel Miras Vakfı’yla ilişkilerinin çerçevesinin düzenlendiği, böylelikle bahse konu kuruluşların faaliyetlerini daha etkin, verimli ve eş güdüm içinde gerçekleştireceği, ancak bunun hukuki altyapısının oluşturulması için 2009 yılında imzalanan Nahçıvan Anlaşması’nda değişiklik yapılması gerekliliğinin hasıl olduğu,

Devlet başkanlarınca 11 Kasım 2022 tarihinde Semerkant’ta imzalanan Nahçıvan Anlaşmasını tadil eden Protokol’ün üye ülkelerce onay işlemlerinin tamamlanmasıyla Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin adının “Türk Devletleri Teşkilatı” olarak geliştirilmesinin hukuki altyapısının tekemmül etmiş olacağı,

Türk dünyasının bütünleşmesine öncülük eden ülkemizin, Nahçıvan Anlaşmasını tadil eden Protokol’ün onay sürecini tamamlayan ilk ülke olmasına da önem atfedildiği,

Türk Devletleri Teşkilatı ülkeleri liderlerinin katılımıyla Türk Devletleri Teşkilatının olağanüstü zirvesinin Azerbaycan’ın önerisiyle ülkemizin ev sahipliğinde 16 Mart 2023 tarihinde düzenleneceği,

Türk Devletleri Sekreteryaasının önerisiyle de zirvenin temasının afet acil durum yönetimi olarak belirlendiği,

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3110

Bölgedeki son gelişmeler ışığında daha da önem kazanan ikili ve çok taraflı ilişkilerimiz çerçevesinde mezkûr Anlaşmanın onay sürecinin tekemmül etmesinin yüksek öncelikli olarak değerlendirilmekte olduğu,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklif'in tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif'in 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklif'in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı ve Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>	<i>Aydın Adnan Sezgin</i>
Ankara	Ankara	Aydın
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Hişyar Özsoy</i>
Balıkesir	Bursa	Diyarbakır
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Derya Bakbak</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Erzurum	Gaziantep	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>	<i>Yunus Emre</i>	<i>Zafer Sırakaya</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	
<i>Hasan Turan</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	
İstanbul	Karabük	
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER
İŞBİRLİĞİ KONSEYİNİN KURULMASINA
İLİŞKİN NAHÇIVAN ANLAŞMASINDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 11 Kasım 2022 tarihinde Semerkant’ta imzalanan “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER
İŞBİRLİĞİ KONSEYİNİN KURULMASINA
İLİŞKİN NAHÇIVAN ANLAŞMASINDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ'NİN KURULMASINA
İLİŞKİN NAHÇIVAN ANLAŞMASI'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
PROTOKOL**

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Azerbaycan Cumhuriyeti, Kazakistan Cumhuriyeti, Kırgız Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti ve Özbekistan Cumhuriyeti,

3 Ekim 2009 tarihinde Nahçıvan'da yapılan Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin kurulmasına ilişkin, bundan böyle "Anlaşma" olarak anılacak olan Nahçıvan Anlaşması'nın 21. Maddesine atıfta bulunarak,

Türk Devletlerinin son yıllarda kaydettiği önemli siyasi ve sosyo-ekonomik ilerlemenin altını çizerek,

Anlaşma çerçevesinde geniş kapsamlı ve çok taraflı işbirliğinin daha da derinleştirilmesi için Türk Dünyasındaki ilişkilerin gelişimini ve Türk Devletlerinin ortak iradesini vurgulayarak,

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin kuruluşundan bu yana kaydettiği olağanüstü başarıları ve elde ettiği kurumsal gelişmeyi takdir ederek ve Teşkilatın Türk Dünyasında ve uluslararası alanda iş birliğine dayalı ve koordineli hareket etmedeki rolünü daha da geliştirmeye yönelik taahhüdün altını çizerek,

Devlet Başkanları Konseyi'nin "Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi" isminin "Türk Devletleri Teşkilatı" olarak değiştirilmesine ilişkin 12 Kasım 2021 tarihli Kararını dikkate alarak,

aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1

Anlaşmanın adı aşağıdaki gibidir:

"Türk Devletleri Teşkilatı'nın Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşması"

Madde 2

Anlaşmanın birinci maddesi aşağıdaki gibidir:

"Türk Devletleri Teşkilatı"

Taraflar, "Türk Devletleri Teşkilatı" adı da (bundan böyle "TDT" olarak anılacaktır) uluslararası bir teşkilat kurarlar."

Madde 3

Anlaşma metninin tamamında "TDİK" kısaltması "TDT" kısaltması ile değiştirilir.

Madde 4

Anlaşma metninin tamamında yer alan "Türk Dili Konuşan Ülkeler" ifadesi "Türk Devletleri" ifadesiyle değiştirilir.

Madde 5

Anlaşmanın 4. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilir:

"TDT'nin ilgili ve bağlı kuruluşları

Türk Devletleri Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA), TDT'nin ilgili kuruluşu olarak, Türk Devletleri Parlamentoları arasındaki iş birliğini artırmak amacıyla 21 Kasım 2008 tarihli İstanbul Anlaşması uyarınca faaliyet gösterir.

TDT ile ilgili kuruluş olarak TÜRKSOY ve TDT'ye bağlı kuruluşlar olarak Türk Akademisi ve Türk Kültür ve Miras Vakfı; yetkileri dâhilinde kültür, bilim ve eğitim alanlarında iş birliğini, Türk Dünyasının ortak değerlerini yaymayı ve sevdirmeyi, Türk kültürü ve mirasını korumayı ve tanıtmayı sürdürürler.

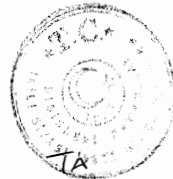
Taraflar, işbu Anlaşma'nın görev ve amaçlarının yerine getirilmesi için başka kurum ve kuruluşlar kurabilirler."

Madde 6

Anlaşmanın 5. Maddesinin üçüncü fıkrasında ve 6. Maddesinin dördüncü fıkrasında "Olağanüstü" ifadesinden sonra "ve Gayriresmî" ifadesi eklenir ve "toplantı" kelimesi "toplantılar" olarak değiştirilir.

Madde 7

Anlaşmanın 7. Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "DİBK tarafından kabul ve DBK tarafından onay" ifadesi "DİBK tarafından onay ve DBK tarafından kabul" ifadesi ile değiştirilir.

Madde 8

Anlaşmanın 8. Maddesi aşağıdaki gibidir:

“Başkanlık

Olağan DBK toplantısına ev sahipliği yapan Taraf, bir sonraki olağan DBK toplantısına kadar TDT’ye Başkanlık eder.”

Madde 9

Anlaşmanın 9. Maddesinin ikinci fıkrasında geçen “kabul edilen (tasdiklenen)” ifadesi “onaylanan” ifadesi ile değiştirilir.

Madde 10

Anlaşmanın 16. Maddesi aşağıdaki gibidir:

“Gözlemciler ve Ortaklar

TDT bünyesindeki gözlemci ve ortak statüleri, devletlere, uluslararası teşkilatlara ve diğer teşekküllere verilebilir.

Bu tür statülerin verilmesine ilişkin düzen ve usul, TDT Usul Kuralları uyarınca belirlenir.”

Madde 11

Anlaşmanın 18. Maddesinde yer alan “DİBK tarafından kabul edilmiştir ve DBK tarafından onaylanmıştır” ifadesi “DİBK tarafından onaylanmıştır ve DBK tarafından kabul edilmiştir” ifadesi ile değiştirilir.

Madde 12

Anlaşmanın 22. Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “üçüncü” ifadesi “son” ifadesi ile değiştirilir.

Madde 13

1. İşbu Protokol, Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasıdır.

2. İşbu Protokol, yürürlüğe girmesi için gerekli hususların tamamlandığına ilişkin Depozitör tarafından son yazılı bildirimin alınmasından sonra otuzuncu günde yürürlüğe girer.

3. İşbu Protokolün Depozitörü, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığıdır. İşbu Protokolün asıl nüshası, her bir imzacıya onaylı birer nüsha gönderecek olan Depozitör tarafından saklanır.

İşbu Protokol, Semerkant'ta 11 Kasım 2022 tarihinde Azerbaycanca, Kazakça, Kırgızca, Türkçe, Özbekçe ve İngilizce dillerinin her birinden birer asıl nüsha halinde ve tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. İşbu Protokol metinleri arasında uyumsuzluk olması halinde, Taraflar İngilizce nüshayı esas alır.

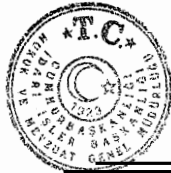
Azerbaycan Cumhuriyeti adına

Kazakistan Cumhuriyeti adına

Kırgız Cumhuriyeti adına

Türkiye Cumhuriyeti adına

Özbekistan Cumhuriyeti adına

TBMM Basımevi - 2023